

LORD RUSSEL:

A HOROGKERESZT RÉMTETTEI

Szakra, Bp. 1955. 258 oldal.

Régóta várt, a napjainkban mind erősebben újjáéledő német militarizmus leleplezését hatékonyan szolgáló könyv jelent meg a világ számos országa után hazánkban is, Lord Russell „A horogkereszt rémtettei“ című műve. Szerzője a második világháború után hosszabb ideig volt a németországi angol főparancsnok jogi tanácsadója. E minőségében foglalkozott a német háborús bűnösöknek az angol hadbíróóságok elé került összes pereivel. Jelentékeny anyagot gyűjtött a német fasisztáknak az Atlanti-óceántól a Volgáig elkövetett véres gáztetteiről.

Lord Russell könyve már kéziratban jelentős politikai vihart keltett. Bizonyos oceántúli és angliai körök kétségbeesett kísérleteket tettek a könyv megjelenésének megakadályozására. A felettes hatóságokhoz kéziratban benyújtott mű tartalma miatt a lordkancellár és az angol külügyminisztérium válaszút elé állította Lord Russellt: vagy eláll könyve megjelentetésétől, vagy lemond állásáról. Lord Russell az utóbbit választotta, elvesztve ezzel jelentékeny nyugdíjjogosultságát, s kiadta könyvét.

„A horogkereszt rémtettei“-nek első kiadása szinte napok alatt elfogyott. Angliában azóta több kiadást ért el, de megjelent az Egyesült Államoktól Dél-Afrikáig és Ausztráliáig szinte valamennyi országban, magyarul is több kiadásban. A könyv, mint előszava mondja, „az egyszerű olvasót“ akarja megismertetni „számos német háborús bűncselekmény igaz és pontos történetével.“ (8. o.) Mindjárt a bevezetés rámutat arra, hogy „a második világháború alatt... a németek olyan méretekben követték el háborús bűncselekményeiket, amelyekre nem volt példa a történelemben.“ (9. o.) Céljuk a megszállt területek lakosságának megfélemlítése és kifosztása volt, valamint a német hódítással és a náci uralommal szembenálló elemek kiirtása.

A fasizmus vadállati ábrázata 1933 és 1939 között Németországban mutatkozott meg; itt próbálták ki a nácik zsarnoki, emberirtó gépezetüket, midőn „megfélemlítéssel és kínzással, éheztetéssel és gyilkossággal“ felszámolták „a rendszer ellenzőit.“ A Németországban szerzett tapasztalatot és gyakorlatot azután elterjesztették az uralmuk alá hajtott országokban, s ezzel „a megszállt Európa lidérces álmává és korbácsává váltak.“ (10. o.)

A bevezetés elmondja, hogy a nácik feljegyzései, leltárai, parancsai és egyéb írásos anyagai, melyek a győzelem után a szövetségesek kezébe kerültek, megcáfolhatatlan bizonyítékai a hadifoglyok tilalom alá eső dolgoztatásának, a rablásoknak, a gázzal végrehajtott kivégzéseknek, a túszok kivégzésének, a koncentrációs táborok lakóin végrehajtott kísérleteknek. E német alaposággal készített feljegyzések alapján világos, hogy a német főparancsnokság és vezérkar is felelős és vétkes az agresszív háború megtervezéséért és folytatásáért, a háborús bűncselekményekért; az egész emberiség ellen irányuló számtalan büntettért. Nürnbergben a Nemzetközi Katonai Törvényszék ennek ellenére nem volt hajlandó a szerveket bűnösnek bélyegezni, de megállapította nagymérvű felelőségüket. „Hitler zsarnoki uralmának legfőbb eszköze azonban a náci párt vezetősége, a Gestapo, az SD, és az SS volt.“ (12. o.)

A könyv hét fejezetben részletesen ismerteti, hogyan készítették elő és hajtották végre a nácik a béke ellen irányuló merényleteiket, háborús bűntetteiket a német népen, a hadifoglyokon, a tengereken, a megszállt területeken, az uralmuk alá került országokból rabszolgamunkára Németországba hurcoltakon, és a koncentrációs táborokban. Mindezt nagyszámú fénykép és több hiteles rajz illusztrálja. A könyvet lapozgatva látjuk az oradouri templomban szénné égett holttesteket, a koncentrációs táborok borzalmaikat, a lengyel hadifoglyok öklönagságúra zsugorított fejét, a krematóriumokat, a tömegsírokat.

Az első fejezet részletesen ismerteti Hitler zsarnoki uralmának eszközeit. Mindennek gerince a náci párt volt, amely Hitlertől a néhány Reichsleiteren és tucatnyi Gauleiteren át a félmillió Blockwartig biztosította az egész birodalom kézben tartását. A Blockwart minden családról külön dossziét vezetett, s ezzel ellenőrizte, politikailag megfigyelte tömbjének lakosságát. Az SS, az SD, a Gestapo előbb Németországban „tette ártalmatlanná“ az ellenzékét, majd a megszállt Európában vezette és szervezte a zsidók kiirtását, a megszállt területek munkásainak leigázását és elhurcolását, a túszok agyonlövését, a polgári személyek tömeges kivégzését és a szövetséges hadifoglyok kínzását és meggyilkolását, 1933 és 1939 között ezeket a szervezeteket az adott parancsok végrehajtása útján a háborúra képezték ki. „Üldözéssel, kínzással és a koncentrációs tábor állandó fenyegető rémével Hitler birodalmává tették Németországot. Arra számítottak, hogy háború esetén ugyanezekkel a jól kipróbált tökéletesített eszközökkel fogják leigázni azoknak az országoknak a lakóit, amelyeket a német csapatok megtámadnak és elfoglalnak.“ (15. o.)

Az SS (Schutzstaffel — védoszlop, a náci párt fegyveres szervezete) 1929-ben mindössze 280 tagot számlált, 1933-ban 52.000 főből állott, s a háború kitörésekor már 240.000 válogatott bandita tartozott a kötelékébe. Ez után következett az SD (Sicherheitsdienst — biztonsági szolgálat), mely a náci párt hírszerző és kémelhárító ügynöksége volt. A politikai rendőrség feladatát a Gestapo (Geheime Staatspolizei — titkos államrend-

őrség) látta el. E három szervezeten belül még különböző feladatokra kisebb szervezetet állítottak fel. A Németországban megszerzett „gyakorlat” alapján az SS 1939 szeptemberében provokációkat készített elő Lengyelország ellen, Hitler augusztus 22-i beszéde alapján: „Lengyelország megsemmisítése van előtérben. A cél: elpusztítani mindent, ami eleven...” (18. o.) És az SS végrehajtotta a parancsot. 1939 szeptemberétől pusztított, gyilkolt, többmillió embert, hadifoglyokat és polgári lakosságot, válogatás nélkül. Utolsó feladata a koncentrációs táborok elpusztítása, a foglyok megsemmisítése volt 1945 áprilisában. Nem rajtuk múltott, hogy ezt a parancsot nem hajthatták végre, a háború gyors befejezése miatt.

A könyv részletesen ismerteti az SD és a Gestapo rémtetteit. Az SD tagjai végezték ki a túszokat, mészárolták le a zsidókat és a keleten megszállt területek lakosságának millióit. A szökött hadifoglyokat elfogatásuk esetén tarkólövessel végezték ki Mauthausenben. Feladatok közé tartozott az ejtőernyősök és a „commando raid”-ban (rajtaütésszerű támadás) résztvevő katonák elfogása és kivégzése is; de védelmüket élvezték azok a németek, akik elfogott szövetséges pilótákat lincseltek meg.

Az SS harmadik csoportját az agressziós háborúra kiképzett Waffen-SS Totenkopf Verbände (fegyveres SS halálfejes alakulatok) alkották. Tevékenységükről a nürnbergi Nemzetközi Katonai Törvényszék a következőket állapította meg: „Bizonyíték van arra, hogy bizonyos Waffen-SS osztagokban általános gyakorlat volt a fegyvertelen hadifoglyok megölése... a Waffen-SS egységei azonkívül részt vettek a megszállt területek polgári lakosságának tömeges meggyilkolásában és megkínzásában. A Waffen-SS osztagok felelősek a megszállt területeken végrehajtott olyan tömeggyilkosságokért és kegyetlenségekért, mint amilyenek az Oradour-sur-Glane-i és lidicei tömegmészárlás volt...” (26. o.)

A jövőbeni SS legényeket a Hitlerjugend tenyésztette ki. A Hitlerjugendben katonai kiképzés volt, melynek vezetőjük helyettesének szavai szerint azt kellett biztosítania, „hogy az ifjúság ugyanolyan természetes-séggel kezelje a fegyvert, mint a tollat.” (28. o.)

A hitleri zsarnokuralom eszközeinek ismertetése után a könyv következő fejezete a hadifoglyokkal szemben elkövetett bűntettekkel foglalkozik. Az 1927 július 27-i genfi egyezményt félredobva, a hitleristák a hadifoglyokat „kegyetlenül bántalmazták és megkínzták, tilalom alá eső és veszélyes munkát végeztettek velük, »különleges kezelésre« átadták őket az SD-nek, eltűrték, hogy német polgári lakosok meg-lincseljék őket, koncentrációs táborokba zárták, szökési kísérlet esetén agyonlőtték, sőt megtörtént, hogy miután átadták fegyvereiket és megadták magukat, lemészárolták őket.” (29. o.)

Az első, tömegméretekben végrehajtott hadifogoly mészárlást az SS-ek 1940. május 26-án hajtották végre az angol Norfolk ezred 2. zászlóaljának maradványain Franciaországban. Ez volt a „paradis-i mészárlás”. 1944. december 17-én az ardennes-i offenzíva idején 129 amerikai

hadifoglyot gyilkoltak meg Belgiumban. Számos adat van a különböző kommandó alakulatok elfogott tagjainak szörnyű sorsáról is. A kivégzettek hulláit tartalmazó koporsókat a víz alatt „az általános gyakorlatnak megfelelően“ felrobbantották, hogy nyomuk se maradjon. Voltak, akiket civilruhába öltöztetve végeztek ki tarkónlövessel. — A hadifogoly táborokat 1943-tól a nagyvárosok közelébe, sőt a városok lakónegyedeibe telepítették, hogy így védekezzenek a nyugati légitámadások ellen. A légitámadások alkalmával lelőtt gépek ejtőernyővel kiugrott pilótáit nem védték meg a lakossággal szemben, sőt több helyen a rendőrök vagy a Volksturm agyonlőtte őket, „menekülési kísérlet“ ürügyén. Az ilyen gyilkosságokba a Hitlerjugend tagjait is bevonták.

Hasonló sors várt elfogatás esetén a szökött hadifoglyokra, akiket rendszerint a Gestapo lőtt agyon. A Gestaponak adták át 1944. novemberében a hadifoglyok külön parancsban megjelölt kategóriáit is. Ezek a következők voltak:

1. Az újra elfogott szökött szovjet hadifoglyok.
2. Mindazok a fogoly szovjet tisztek, akik nem hajlandók dolgozni.
3. Azok a szovjet hadifoglyok, akiket a hadifogolytáborban működő SD rostáló különítmény (Einsatz-Kommando) külön kiszemelt.
4. Azok a hadifoglyok, akik olyasvalamit követtek el, hogy a tábor parancsnoka nem tartja magát illetékesnek megbüntetésükre.
5. Minden olyan hadifogoly, akire vonatkozóan a Wehrmacht főhadiszállása külön parancsot adott ki. (53. o.)

Az a tény, hogy az első három kategóriába szovjet hadifoglyokat soroltak, bizonyítja, hogy az elfogott szovjet katonákra és tisztekre sokkal rosszabb sors várt, mint az egyéb nemzetiségű hadifoglyokra. „... a kegyetlenség, amellyel a védtelen hadifoglyokat kezelték, a barbár középkor emlékéét idézte fel. A németek a legvadabb kegyetlenséggel bántak foglyaikkal. Éhezettették, a hosszú, kemény oroszországi télben a szabad ég alatt tartották, halálra dolgoztatták őket; sokezer hadifogollyal olyan munkát végeztek gyakran ellenséges ágyútűzben, amely közvetlenül a hadműveletekkel volt összefüggésben; végül agyonlőttek minden fogságba esett politikai biztost és politrukot.“ (56. o.)

Hitler parancsának megfelelően a szovjet hadifoglyokat nyitott, csupán szögesdróttal körülvett táborokban őrizték. Szökési kísérlet esetén előzetes figyelmeztetés nélkül tüzeltek rájuk. A német főparancsnok szerint élelmezésük „a humanizmus helytelen értelmezését“ jelentette. Minderről Keitelnek az volt a véleménye, hogy „ez a háború egy ideológia megsemmisítésére irányul, ezért helyeslem és támogatom e rendelkezéseket.“ (57. o.)

Ugyancsak Hitler parancsára hoztak különleges rendszabályokat a politikai biztostok ellen, 1941 márciusától kezdve. A politikai biztostokat feltétlenül ki kellett végezni, s ezeket az utasításokat igazi német alapos-

sággal olyan módszerekkel hajtották végre, hogy „1941 szeptemberének vége felé az egyik német tábornok már azzal a panasszal fordult a Wehrmacht főhadiszállásához, hogy az utasítások végrehajtása akadályozza az előrenyomulást.“ (59. o.) Az előrenyomulást valójában az akadályozta, hogy e kegyetlenségek tudata a Vörös Hadsereg harcosait a végsőkig való ellenállásra sarkallta. Hitler parancsát az egész keleti fronton mindaddig tömegméretekben hajtották végre, amíg a politikai biztos üldözőből üldözővé vált.

A nemzetközi egyezmények súlyos megszegését jelentette az is, hogy a németek a szovjet hadifoglyokat a fronton katonai jellegű munkára használták fel a hadtápnál és védelmi állások építésénél. A hadifoglyok megkínzására és tömegméretekben végrehajtott legyilkolására ugyancsak nagyszámú példa van a könyvben. Tula körzetében 140 hadifoglyot egy csűrben élve égettek el. Leningrád mellett 150-et robbanógolyóval lőttek agyon. Az oreli börtönben tartott hadifoglyok naponta 200 gramm kenyéret és 1 liter rothadt szjababból vagy dohos lisztből készült levest kaptak. Mivel a kenyeret is fűrészporral kevert lisztből sütötték, a napi élelemadag tápértéke legfeljebb 700 kalória volt. Az éhezés okozta legyengülést még növelte az, hogy a hadifoglyoktól elvettek minden használható ruhadarabot, elsősorban a bakancsokat. Akik még ezek után is életben maradtak, azokat zárt vagonokban, élelem és víz nélkül, koncentrációs táborba vitték. Az ilyen vonatokon szállítottak közül a többnapos úton rengetegen elpusztultak. Volt eset, hogy egy 30 vagonból álló szerelvényen a megérkezéskor egyetlen élő embert sem találtak, hanem 1500 holttestet.

Könyve harmadik fejezetében Lord Russell a nyílt tengeren elkövetett háborús bűntetteket ismerteti. A tengeri hadviselést az 1930. évi Londoni Tengerjogi Egyezmény 22. cikkelye oly módon szabályozta, hogy kereskedelmi hajót elsüllyeszteni csak utasainak, személyzetének és okmányainak biztonságba helyezése után lehet, de a mentőcsónakok *nem* tekinthetők biztonságos helynek. Kivételt képez, ha az illető hajó felszólításra nem áll meg, vagy ellenszegül az átkutatásnak. — E szabályokat a hitlerista haditengerészet és a légierő sohasem tartotta be. 1939. szeptember 3-án, 12-órával a Németország és Anglia hadiállapotba lépésének kimondása után az U—30 jelzésű tengeralattjáró elsüllyesztette az Athenia gőzöst, melynek utasai közül 100-an életüket veszítették. Ettől kezdve a fasiszta tergeralattjárók nemcsak az ellenséges, de a semleges hajókat is rendszeresen figyelmeztetés nélkül torpedózták meg. Az elsüllyesztett hajók utasainak és legénységének megmentésére nem hogy kísérleteket nem tettek, de az Egyesült Államok hadbalépése után a tengeralattjárók arra is utasítást kaptak, hogy — mint Hitler mondotta a japán nagykövetnek — a torpedó kilövése után felemelkedve a mentőcsónakokat is süllyesszék el. Ennek megfelelően azután, például az U—852. tengeralattjáró parancsnoka 1943. március 13-án az Atlanti-Océánon a

Peleus nevű görög hajó elsüllyesztése után a mentőcsónakokat géppuskával lőtte, a legénység pedig kézigránátokat dobált a Peleus életben maradt tagjai közé. Számos hasonló eset felsorolása után Lord Russell megállapítja: az ilyen hadihajók „valójában undorító gyilkosságot követtek el.“ (85. o.)

„A horogkereszt rémtettei“-nek egyik legterjedelmesebb fejezete „Kegyetlenkedések és tömeggyilkosságok a megszállt területeken“ címet viseli. A hágai konferencia 1907-ben elfogadta „A szárazföldi hadviselés törvényeire és szokásaira vonatkozó hágai rendelkezéseket“. Más nemzetközi egyezményekhez hasonlóan a németek e cikkelyeket is semmibe vették. Nem a hágai egyezményhez, hanem Göring utasításaihoz tartották magukat. Göring 1942 augusztusában a német megszálló hatóságok vezető tisztviselőinek értekezletén kijelentette: „Isten a megmondhatója, hogy Önöket nem azért küldték a megszállt területekre, hogy a vezetésük alá került népek jólétét mozdítsák elő, hanem azért, hogy az utolsó cseppig préseljének ki belőlük mindent, s ezáltal biztosíthassuk a német nép életét. Ezt várom én az Önök erőfeszítéseitől. Ennek az idegen népekről való folytonos gondoskodásnak most már egyszersmindenkorra véget kell érnie. Nem érdekel engem, ha az Önökre bízott népek éheznek.“ (87. o.)

Göring ez utasításának lényegéből következett a lakosság megfélemlítése. Franciaországban, valamint a többi fasiszta uralom alá került országban a hitleristák ezerszám végezték ki a túszoikat. 1941 szeptemberében Keitel aláírásával külön rendelet jelent meg valamennyi megszállt ország német katonai parancsnoka számára, a háború egész tartamára. A Szovjetunióra vonatkozólag ez a rendelet kimondta, hogy minden egyes meggyilkolt német katona halálának megtorlásául 50—100 kommunistát kell kivégezni. — A túszoak kivégzése azonban nem érte el célját; nem elrettentésül szolgált, hanem gyűlölettel töltve el a nép valamennyi rétegét, mégjobban fokozta a megszállók elleni elkeseredést. Lord Russell ebben a fejezetben ismerteti — más mézszárlások mellett — a náciak két legemlékezetesebb háborús bűntettét, a csehszlovákiai Lidice elpusztítását és lakói nagy részének legyilkolását, valamint a franciaországi Oradour-sur-Glane lakóinak borzalmas sorsát. Lidicét 1942. június 9-ről 10-ére virradóan pusztították el, megtorlásul Heydrich cseh-morvaországi német helytartó haláláért. A falu valamennyi felnőtt férfilakosát kivégezték, a 73 éves tisztelendővel egyetemben. A nőket részben kivégezték, részben koncentrációs táborba szállították; a gyermekeket szintén vagy koncentrációs táborokban pusztították el, vagy Németországba vitték nevelésre, ahol nyomtalanul eltűntek. A falut azután kifosztották, felgyújtották, teljesen lerombolták, majd a helyet felszántva szögesdróttal vették körül, „hogy örökké kopár pusztaság maradjon, figyelmeztetőül a csehek számára.“ (100. o.)

Franciaországban a hitleristák a könyv adatai szerint, több mint 29.000 túszt végezték ki. A vérengzés 1944-ben öltött minden előzőt felül-

múló méreteket, különösen a normandiai partraszállás után, amikor a maquis-k (francia partizánok) tevékenysége már az egész országot átfogta. A nép ellenállásának letörésére Franciaország középső és délnyugati része ellen a németek a „Das Reich“ SS páncélos hadosztályt küldték, megtorló intézkedések végrehajtására. E hadosztály egyik különítménye 1944. június 10-én Oradourba érkezett. Azonnal összeterelték az egész lakosságot. A férfiakat csűrökben lőtték agyon, a nőket és gyermekeket pedig a templomban élve elégették. „Az ártatlan emberek százainak ilyen módon való legyilkolása... az emberiség meggyalázását jelentette, és amikor a részletek ismertekké váltak, borzalommal töltötték el az egész civilizált világot.“ (117. o.) A rémtett időpontjában a francia ellenállási mozgalom egyetlen tagja sem tartózkodott Oradourban, de még a környékén sem, és így a falu másfélezer lakosa teljesen ártatlanul halt meg azért a támadásért, amelyet a németek ellen Oradourtól 50 kilométernyire követtek el.

A következő oldalak a Kesselring tábornagy (akkor olaszországi német főparancsnok, ma a nyugatnémet újrafelfegyverzés egyik vezetője) parancsára elkövetett olaszországi vérengzéseket ismertetik, majd a lengyelországi háború bűntetteket. A Szovjetunió lakossága elleni leigázó módszereket az 1941 május 13-án kiadott Barbarossa-rendelet tartalmazta. „A parancs kimondotta, hogy az ellenséges ország polgári lakosai által elkövetett állítólagos támadásokat könyörtelenül számolják fel; a támadások *gyanúsítottjainak* sorsa felett egy tiszt dönt: tőle függ, agyonlövik-e őket vagy sem, és kollektív megtorlást kell alkalmazni az olyan helységeken ellen, ahol partizántámadások zajlottak le.“ (133. o.)

Szinte le sem lehet írni azokat az elképzelhetetlenül aljas bűntetteket, melyeket a németek az ideiglenesen uralmuk alá került szovjet területeken az aggastyánok, asszonyok és gyermekek ezrei ellen elkövettek. A náci katonát ezekért — Hitler egyik külön parancsa értelmében — nem lehetett hadbírótság elé állítani, nem lehetett ellene fegyelmi eljárást indítani. A német parancsnokok e parancsokat továbbítva, maguk is ennek megfelelő utasításokat adtak ki. Von Manstein június 12-én elrendelte, hogy könyörtelenül járjanak el „a bolsevik felbújtók, a franktirőrök, a szabotálók és a zsidók ellen“. (138. o.) A német katonai vezetők ily módon felszítva a legénység legaljasabb ösztöneit, előre engedélyt adtak nekik a lakossággal szemben bármiféle bűntett elkövetésére. Az ilyen felhatalmazások alapján a német katonák rendszeresen élő gyermekeket használtak célpontul lögyakorlataikhoz; — a lányokat és asszonyokat tizedrel hurcolták el aljas ösztöneik kielégítésére. Volt olyan német tizedes, aki egymaga több mint 1000 ember agyonlövésével dicsekedett. (140. o.)

Ezek a borzalmak legfokozottabban a janówi megsemmisítő táborban voltak meg, ahol az egyik ór fogadásból egyetlen fejszeccsapással kettéhasított egy 10 éves fiút. A táborparancsnok „agyaggalamblóvó“ gyakor-

lataihoz kis gyermekeket dobáltatott a levegőbe. Kilencéves lánya az örült szadizmus láttán tapsolva kérte apját, hogy folytassa.

„Ilyen atrocitásokat követtek el a nácik a megszállt területeken; az elmondottakkal azonban még a felszínét is alig érintették az egész anyagnak. A végeredmény tizenkét millió gyilkosság volt“. (143. o.)

A 12 millió meggyilkolt között vannak a rabszolgamunkára Németországba hurcolt és elpusztult külföldiek, a koncentrációs táborok áldozatai, valamint a kivégzett több mint 6 millió zsidó, az európai zsidóság kétharmada, mint arról a könyv következő fejezeteiből értesülünk. 1941 és 1945 között több mint ötmillió külföldi munkást hurcoltak Németországba rabszolgamunkára. Közülük igen sokan nyomtalanul eltűntek. Lengyelországból már a kezdetben egymillió munkásra számítottak, 1942-ben Ukrajnából kétmillióra. A Szovjetunió megszállt részein a nácik szabályos embervadászatot folytattak, mert a rabszolgamunkásokért indított ismételt hajsza emberhiányra és a polgári lakosság ellenállásának fokozódására vezetett. Az embervadászat méreteire jellemző, hogy az ötmillió munkásból, mint azt a német teljhatalmú munkaügyi megbízott, Sauckel maga bevallotta, még 200.000 sem ment önként Németországba. A munkásokat szállító szerelvények teljesen azonosak voltak az orosz hadifoglyokéval: zárt tehervagonok, élelem és víz nélkül.

Ellenállásra találtak a nácik a franciaországi munkások toborzásánál is, jóllehet az áruló vichyi kormány mindenben a kezükre dolgozott. A munkások ellenálltak, mert nem akartak a német hadiiparban dolgozni éhbérért, elviselhetetlen körülmények között. Visszafelé nem volt út: aki nem bírta tovább az éhezést, a hideg barakokban a papírszákkal való takarózást, az a dachau krematóriumba került. Ha a táborban valamilyik munkásnőnek gyermeke született, az anyának 14 nap múlva már dolgozni kellett, a csecsemő pedig „gyermekotthonba“ került, ahol a halálórási arányszám csaknem 100%-os volt.

A munkástáborokban is ezerszám pusztultak az emberek, de még elviselhetetlenebb sorsa volt a koncentrációs táborok sokmillió lakójának. A 12 millió férfi, asszony és gyermek közül legalább nyolcmillió a koncentrációs táborokban pusztult el. Ezekbe a táborokba kerültek a zsidók, a szovjet hadifoglyok, a partizánok, a munkaképtelenné vált kényszermunkások, a szövetséges rohamcsapatok elfogott tagjai, és mindazok, akiket a nácik a hitleri „ezeréves birodalom“ megalkotása során „felszámolásra“, tehát gázkamrákban való kivégzésre ítélték. A könyv részletesen ismerteti a legnagyobb koncentrációs táborokat: a mocsarak közé telepített auschwitzi haláltábor, melynek kapuján az „Arbeit macht frei“ (a munka szabadabbá tesz) felirat valójában azt takarta, hogy itt hárommillió embert végeztek ki; a belsenit, ahol az utolsó hónapokban a foglyok éhségükben kannibalizmusra kényszerültek; a Hitler parancsára létrehozott buchenwaldit, „a demokrácia újabb vesztőhelyét“; Dachaut, ahol az orvosok a kísérleteket tengerimalacok helyett embereken végezték;

Neuengammet, ahol 37.000 embert gyilkoltak meg; és Ravensbrücköt, ahol élve dobálták a foglyokat a halottégető kemencébe. Ebben a koncentrációs táborban válogatott hóhérok kínozták és gyilkolták a felügyeletük alatt álló, hatalmukban lévő foglyokat. Ide, és a hasonló táborokba hurcolta a Gestapo azok tízezreit, akik nem voltak hajlandók együttműködni az agresszorral, vagy valamiféle ellenállást tanúsítottak a hódító Herrenvolkkal (felsőbbrendű néppel) szemben. Az ilyen táborokba kerülteknek csak kis része maradt életben, testben és lélekben megrokknva, többségüket elpusztították a szadista hóhérok, akik a Gestapo különleges, a tarkónlövéstől az orvosi injekciókig sokmindent magukban foglaló módszereivel kínozták halálra áldozataikat. A könyvben egész sora vonul fel az emberiség olyan rémeinek, mint a ravensbrücki tábor „politikai osztályának” sokszoros gyilkos vezetője, aki — barátai állításai szerint — egy csigát sem tudott eltaposni, s anyósa kanáriját gyengéden temette el egy rózsabokor alá. (209. o.)

A könyv utolsó fejezete arról szól, hogyan „oldották meg véglegesen” a nácik a zsidókérdést. E „megoldás” előkészítésére Hitler hatalomrajutásától kezdve Németországban antiszemita hajszát rendeztek. 1938-tól állandó pogromokat csináltak, zsinagógákat gyújtottak fel, kifosztották a zsidó üzleteket, Gettókat létesítettek, és a zsidókat a hatágú sárga csillag viselésére kényszerítették. 1939-től kezdve a hitleristák a zsidók kiirtására vonatkozó tervüket európai méretekben kezdték megvalósítani, különféle módszerekkel. A varsói gettó 400.000 lakosát 1943 áprilisában és májusában megsemmisítették. A balti államokban pogromokat rendeztek, melyek során 1941-ben Litvániában és Lettorszáiban 130.000 zsidót gyilkoltak meg. A Szovjetunió elfoglalt területeire „Különleges Akció Csoportok”-at küldtek, amelyek azután tömeges kivégzéseket hajtottak végre. Szimferopolban egyetlen alkalommal 10.000 zsidót likvidáltak. Idővel külön e célra létesített megsemmisítő táborokba szállították a zsidókat, ahol azután gázzal gyilkolták meg őket. Auschwitzban 1944 nyarán a fasiszta táborparancsnok beismerése szerint 40.000 magyar zsidót gyilkoltak meg.

Könyve végén Lord Russell, összegezve az elmondottakat, ezeket írja: „Aki sohasem hallotta a falu utcáin a német csizmák dobogását, vagy ajtaján a Gestapo dörömbölését, aki sohasem látta, mint lőnek agyon a piactéren barátai és szomszédai közül ötvenet megtorlásul egyetlen német katona ellen elkövetett merényletért, akinek nem hurcolták el otthonából éjnek idején fiait, leányait, hogy azután soha több ne lássa őket viszont — az mindezt nyilván hihetetlennek és elképzelhetetlennek találja.” (254. o.)

A horogkereszt ezen rémtetteiért szinte kivétel nélkül felelősek a mai nyugatnémet revansista katonai vezetők, akik a külföldi imperialista körök támogatásával kibújtak a megérdemelt büntetés alól. Az emberiségnek ezek az elvetemült ellenségei ma újra fegyvert kapnak a kezübe, és

arra készülnek, hogy megismétljék mindazt, amit a második világháború idején tettek, amikor „akárcsak a sorozatgyártást valamely iparágban, úgy szervezték meg a gyilkosságokat...!” (169. o.)

Akkor, tizenegynéhány évvel ezelőtt, a népek még nem tudták megakadályozni a hitlerista fenevadak rémtetteit, mert nem gyűlölték eléggé a fasizmust, nem is ismerték eléggé vadállati ábrázatát, nem tudták, mi vár rájuk, így nem fogtak időben össze ellene. Ma, az a törekvés, mely e rémtettek felújítására, sőt kiszélesítésére törekszik, a békeszerető emberiség mindinkább erősödő, napjainkban ragyogó sikereket elérő ellenállásába ütközik. Ezt az ellenállást, a világ tőkés körei által támogatott fasiszta barbárság megismétlődése ellen világméretekben folyó harcot segíti és növeli ez a könyv is, Lord Russell műve.

B. J.